

Sygn. akt II Ca 192/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Hubert Wicik**

Sędziowie: **SSO Barbara Dziewięcka**

SSO Bartosz Pniewski (spr.)

Protokolant: starszy protokolant sądowy Agnieszka Baran

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 maja 2017 r. w Kielcach

sprawy z powództwa T. M. (1)

przeciwko (...) S.A. w L.

o ochronę prawa własności i zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Sandomierzu

z dnia 30 listopada 2016 r., sygn. akt I C 975/13

oddala apelację i zasądza od (...) S.A. w L. na rzecz T. M. (1) kwotę 900 (dziewięćset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 192/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem wydanym w dniu 30 listopada 2016 roku Sąd Rejonowy w Sandomierzu nakazał (...) S.A. w L. zamienić znajdujący się na działce o nr ew. (...) w S., dla której prowadzona jest w Sądzie Rejonowym w Sandomierzu księga wieczysta (...), słup nr (...) (trójnóg) z trzema żerdziami rozstawionymi między sobą: 4,80 m + 4,80 m + 4,70 m na jeden słup wirowy jednoramienny zlokalizowany na działce (...), w miejscu odpowiadającym współrzędnym (...) przedstawionym na mapie do celów prawnych biegłego geodety A. N. z dnia 20 lipca 2016 roku przyjętej do ewidencji (...) w S. w dniu 14 października 2016 roku za nr (...) (pkt I.); wyznaczył (...) S.A. w L. termin wykonania obowiązku określonego w pkt. I. wyroku na 3 miesiące od dnia prawomocnego zakończenia sprawy (pkt II.); zasądził od (...) S.A. w L. na rzecz T. M. (1) kwotę 7 000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 14 stycznia 2014 roku do dnia zapłaty (pkt III.); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt IV.); zasądził od (...) S.A. w L. na rzecz T. M. (1) kwotę 6 334,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 1 800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt V.); nakazał ściągnąć od (...) S.A. w L. na rzecz Skarbu-Państwa Sądu Rejonowego w Sandomierzu kwotę 3 020,36 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych. (pkt VI.).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych.

T. M. (1) jest właścicielem nieruchomości o nr ewidencyjnym (...) położonej przy ulicy (...) w S., dla której prowadzona jest w Sądzie Rejonowym w Sandomierzu księga wieczysta (...). W części wschodniej działka ta ma nieregularny kształt,

będący wynikiem podziału pierwotnej nieruchomości o nr ewidencyjny (...) na działki (...). Przy centralno-południowej granicy zlokalizowany jest żelbetowy słup energetyczny narożny, rozkraczny z podporą. Słup ten oznaczony jako nr (...) RKR-(...) trójnożny ma wymiary 4,80 m + 4,80 m + 4,70 m. Od słupa wzdłuż działki niemal prostopadle w kierunku północnym przebiega linia napowietrzna średniego napięcia 15kV. Skrajne przewody robocze linii energetycznej usytuowane są względem siebie w odległości 1,8 m. Podstawa betonowego słupa zajmuje teren w kształcie trójkąta o pow. 10 m⁽²⁾. Trasa linii energetycznej przebiega przez środek działki powódki, uniemożliwiając prawidłowe zagospodarowanie terenu oraz wykorzystanie jej do celów budowlanych. Odległość od tego słupa do końca działki w kierunku zachodnim wynosi 11 m, natomiast odległość do końca granicy działki w kierunku północno-wschodnim wynosi 10 m. Nieruchomość powódki do chwili obecnej nie jest obciążona służebnością przesyłu na rzecz pozwanego. Linia kablowa średniego napięcia 15 kV dla S. i okolicznych miejscowości została wybudowana w ramach zadania inwestycyjnego realizowanego przez poprzednika prawnego powoda Zakład (...) w T. na podstawie ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (Dz. U. z 1974 r. nr 10 poz. 64 ze zm.), w oparciu o którą wydana została prawomocna decyzja z dnia 29 listopada 1963 roku znak: (...), zezwalająca na jej wykonanie. W latach 80-tych XX wieku linia energetyczna średniego napięcia 15kV została zmodernizowana. Modernizacja została dokonana w ramach zadania inwestycyjnego przez Przedsiębiorstwo (...) w R., na podstawie m.in. decyzji Wojewódzkiego Biura (...) w T. z dnia 3 lutego 1981 roku zatwierdzającej plan realizacyjny linii SN 15kV i stacji na terenie miasta S.-N.. Zlokalizowany na działce powódki żelbetowy trójnożny słup energetyczny nr (...) RKR-(...) wraz z linią średniego napięcia został włączony do sieci energetycznej w 1986 roku. Przed tym rokiem na nieruchomości powódki (a uprzednio jej ojca J. Ł.) nie znajdowała się żadna infrastruktura energetyczna. W 1985 roku mąż powódki J. M. (1) występował ze skargami do Urzędu Wojewódzkiego w T. oraz Naczelnika Miasta S. sprzeciwiając się budowie słupa energetycznego na swojej działce. W następstwie składanych przez niego skarg przesunięto lokalizację słupa o kilka metrów w głąb działki nr (...). Po wybudowaniu urządzeń przesyłowych pozwany, a wcześniej jej poprzednicy prawni korzystali z przedmiotowej działki poprzez oględziny oraz okresowe przeglądy infrastruktury energetycznej. Pozwany jest następcą prawnym inwestora i właścicielem urządzeń usytuowanych na działce powódki. Pozwany, ani jego poprzednik prawny nie brali udziału w realizacji inwestycji. Urządzenia przesyłowe posadzone na działce powódki w 1985 roku zostały przekazane na rzecz Zakładu (...) w R. w 1986 roku. Od 1987 roku korzystanie przez pozwanego z nieruchomości powódki odpowiada w swej treści służebności przesyłu. Na mocy decyzji z dnia 5 listopada 2002 roku Wojewoda (...) stwierdził nieodpłatne nabycie z mocy prawa z dniem 5 grudnia 1990 roku na rzecz Zakładu (...) w R. prawa użytkowania wieczystego działki gruntu o nr (...) wraz z prawem własności budynków trwale związanych z gruntem (budynek nastawni, budynek rozdzielni, budynek gospodarczy). Na działce tej znajdował się główny punkt zasilania linii elektroenergetycznej biegnącej m.in. nad działką powódki. Nie ma obecnie możliwości fizycznej ani technicznej usunięcia trójnożnego słupa z działki nr (...) albowiem słup ten jest częścią składową linii głównej 15 kV. Można natomiast zamienić słup na jeden słup wirowy, uwalniając teren zajęty przez istniejący słup. Powierzchnia działki zajętej pod urządzenia energetyczne to pas gruntu stanowiący rzut zewnętrznych przewodów przesyłowych (wynoszący od 1,7 do 1,8 m), zajmujący obszar 63 m⁽²⁾, z obu stron poszerzony o pas gruntu o szerokości od 3,15 m do 3,10 m niezbędny dla wjazdu pojazdów technicznych. Tak określony pas gruntu został opisany na mapie prawnej do ustanowienia służebności przesyłu punktami 1-2-3-2758-4-5-6-1, a jego powierzchnia wynosi 268 m⁽²⁾. Wysokość wynagrodzenia należnego powódce z tytułu bezumownego korzystania przez pozwanego z nieruchomości zajętej przez urządzenia i linie energetyczne za okres 10 lat tj. w okresie od 1 stycznia 2004 roku do 31 grudnia 2013 roku to kwota 10 497 zł. Usytuowanie trójnożnego betonowego słupa na działce powódki jest wyjątkowo niekorzystne dla niezabudowanej części działki nr (...). Trasa przebiegu linii energetycznej przez środek działki całkowicie uniemożliwia wykorzystanie tej działki do celów budowlanych oraz prawidłowe zagospodarowanie terenu. Dla części działki dotychczas zabudowanej i zagospodarowanej wjazd na działkę jest korzystny wprost z drogi gminnej, natomiast dojazd do niezabudowanej części działki uniemożliwia trójnożny słup. Brak możliwości zabudowy to nie jedyne ograniczenie jakiego doznaje powódka w związku z posadowieniem na jej nieruchomości fragmentów sieci energetycznej albowiem występują znaczne ograniczenia komunikacji, a nadto powódka jest pozbawiona efektywnych walorów krajobrazu, co jest związane z potencjalną funkcją rekreacyjną nieruchomości. Planowana lokalizacja słupa wirowego jednoramiennego na działce (...) posiada w układzie współrzędnych płaskich „2000” (strefa 7) współrzędne: (...)

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie niemal w całości w świetle art. 222 § 2 k.c. oraz art. 224-225 k.c. Zdaniem Sądu Rejonowego T. M. (2) wykazała, że jest właścicielką nieruchomości, przez którą przebiega linia energetyczna napowietrzna średniego napięcia 15 kV, na której usytuowany jest trójnożny, betonowy słup nr (...) RKR-(...) przeznaczony do obsługi tej linii. Poprzednik prawny pozwanego w 1986 roku włączył do sieci energetycznej słup będący przedmiotem niniejszego postępowania. Podstawę prawną, w oparciu o którą dokonano w latach 80-tych ubiegłego wieku modernizacji istniejącej linii średniego napięcia 15 kV i związanej z nią inwestycji posadowienia słupa nr (...) (...) stanowiła m.in. decyzja Wojewódzkiego Biura (...) w T. z dnia 3 lutego 1981 roku zatwierdzająca plan realizacyjny linii SN 15kV i stacji na terenie miasta S.-N.. Sąd wskazał, że w aktach sprawy brak dowodów na okoliczność, iż poprzednik prawny pozwanego uzyskał zgodę ówczesnych właścicieli nieruchomości na realizację tej inwestycji. Sąd Rejonowy podkreślił, iż z zeznań powódki oraz świadka J. M. (2) wynikało, że ówczesny właściciel działki nie zgadzał się na budowę urządzeń przesyłowych, bowiem nie świadczy o tym odpis decyzji z dnia 13 maja 1985 roku, wskazującej jedynie, iż Urząd Wojewódzki w T. umorzył postępowanie prowadzone na skutek skargi J. M. (2), ze względu na jej cofnięcie. Tym samym Sąd Rejonowy uznał, że pozwany nie wykazał by uzyskała zgodę właściciela przedmiotowej działki na przeprowadzenie przez nią spornych urządzeń przesyłowych. Zgoda właściciela nieruchomości ma bowiem charakter okoliczności kluczowej dla rozstrzygnięcia sprawy i z tej racji winna zostać wykazana przez pozwanego w sposób nie budzący wątpliwości. J. M. (2) nie był zaś ówczesnie właścicielem tej działki, a pozwany nie wykazał, aby mąż powódki w dacie prowadzenia ww. postępowania administracyjnego legitymował się pełnomocnictwem małżonki do dysponowania jej majątkiem odrębnym, w tym do obciążania przedmiotowej nieruchomości poprzez ustanowienie prawa rzeczowego na rzecz osoby trzeciej. Zeznania T. M. (1) oraz świadka J. M. (2) Sąd Rejonowy ocenił jako spójne i wiarygodne. Natomiast w ocenie Sądu Rejonowego zeznania świadków G. J. i A. S. niewiele wniosły do sprawy. Sąd Rejonowy wskazał, że jakkolwiek świadek G. J. potwierdził, że na działce powódki słup elektroenergetyczny umieszczono na przełomie 1985/1986 roku, to nie umiał precyzyjnie wskazać czy kwestie lokalizacji słupów były konsultowane z właścicielami nieruchomości. Sąd Rejonowy nie podzielił zarzutu pozwanego, że dysponuje tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości powódki w zakresie posadowionych tam urządzeń energetycznych, wynikającym z zasiedzenia z dniem 1 stycznia 2007 roku służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Zdaniem Sądu Rejonowego pozwany nie wykazał określonych w art. 172 k.c. w zw. art. 292 k.c. przesłanek pozwalających na stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu Sąd Rejonowy podkreślił, że pozwany uprawnienie do korzystania z gruntu stanowiącego własność powodów wywodziła z decyzji administracyjnej z dnia 3 lutego 1981 roku Wojewódzkiego (...) w T. zatwierdzającej plan realizacyjny linii SN 15 kV i stacji na terenie miasta S.-N.. Dopiero w o oparciu o powyższą decyzją doszło do posadowienia na działce powódki urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej, w tym żelbetowego słupa energetyczny nr (...), bowiem pierwotna instalacja posadowiona w latach 60-tych XX wieku miała inny przebieg. Sąd pierwszej instancji wskazał, że podstawę wydania tej decyzji niewątpliwie stanowiły przepisy prawa budowlanego (Dz. U. nr 38, poz. 229) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 20 lutego 1975 roku w sprawie nadzoru urbanistyczno-budowlanego (Dz. U. nr 8, poz. 48). Sąd uznał, że powołane w decyzji z dnia 3 lutego 1981 roku przepisy prawa budowlanego wskazują jedynie wymagania formalne uzyskania takiej decyzji, zaś ich brzmienie w żadnym razie nie daje podstaw do przyjęcia konstrukcji domniemania prawnego dobrej wiary. Zdaniem Sądu Rejonowego, decyzja o pozwoleniu na budowę nie może być traktowana jako decyzja zezwalająca na wejście na cudzy grunt i legalizująca tę czynność. Sąd wskazał, że uwzględniając datę wejścia w posiadanie gruntów przez poprzednika prawnego pozwanego (1 stycznia 1987 rok) oraz konieczność stosowania w sprawie przepisów ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku nowelizującej kodeks cywilny, wymagany termin zasiedzenia jeszcze nie upłynął, bowiem do nabycia prawa w wypadku posiadania w złej wierze wynosił 30 lat. Wobec tego podniesiony przez pozwanego zarzut zasiedzenia służebności gruntowej nie zasługuje na uwzględnienie ze względu na krótszy okres wykonywania posiadania o treści odpowiadającej służebności przesyłu niż wymagany prawem termin 30 lat. Sąd Rejonowy uznał zatem, że zgłoszone w pozwie żądanie alternatywne wybudowania w miejscu słupa elektroenergetycznego średniego napięcia słupa jednoramiennego i przesunięcie konstrukcji w kierunku południowej granicy działki nr (...) zasługuje na uwzględnienie. Sąd Rejonowy odwołał się do opinii sporządzonej przez biegłego M. P., wskazując że nie ma fizycznej ani technicznej możliwości usunięcia trójnożnego słupa nr (...) z działki powódki albowiem jest on częścią linii średniego napięcia, zasilającej w energię kilka sąsiednich miejscowości. Sąd Rejonowy

w oparciu o tę opinię wskazał, że najkorzystniejszym i najtańszym rozwiązaniem będzie zastąpienie dotychczas istniejącego słupa z trzema żerdziami na jeden słup wirowy, uwalniając zajęty teren. Lokalizacja jednoramiennego słupa wirowego typu (...) została ujęta na mapie sporządzonej przez biegłego A. N., który zaopiniował, że planowana lokalizacja słupa wirowego na działce (...) zgodnie z opinią biegłego M. P. posiada w układzie współrzędnych płaskich "2000" (strefa 7) współrzędne (...) Sąd Rejonowy na zasadzie art. 320 k.p.c. odroczył termin wykonania tego obowiązku na 3 miesiące od dnia prawomocnego zakończenia sprawy na zasadzie art. 320 k.p.c. Wysokość wynagrodzenie należnego powódce z tytułu bezumownego korzystania przez pozwanego z jej nieruchomości poprzez posadowienie i eksploatację urządzeń i linii energetycznej w okresie od 1 stycznia 2004 roku do 31 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy na podstawie opinii sporządzonej przez biegłego W. P. ustalił na kwotę 10 497 zł, jednak w granicach żądania zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7000 zł

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w części, tj. w pkt I, II, III, V i VI wyroku. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 233 k.p.c. polegające na braku wszechstronnego rozważania materiału dowodowego, dokonaniu jego oceny w sposób dowolny, wybiórczy oraz sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania poprzez:

a) pominięcie wniosku wynikającego z dowodu z dokumentu obejmującego ostateczną decyzję Urzędu Wojewódzkiego w T. z dnia 13 maja 1985 roku znak: (...), że skoro państwowa komisja rozpatrzyła pozytywnie wszystkie konflikty dot. lokalizacji rzeczowej linii, a mąż powódki samowolnie zrezygnował z postępowania skargowego w tym zakresie, to ostateczny przebieg infrastruktury został uzgodniony z wszystkimi właścicielami zgłaszającymi skutecznie zastrzeżenia w tym zakresie, z uwzględnieniem sposobu użytkowania tych działek – co skutkowało przypisaniem poprzednikowi prawnemu pozwanego złej wiary;

b) pominięcie wniosku wynikającego z dowodu z dokumentu obejmującego ostateczną decyzję Urzędu Wojewódzkiego w T. z dnia 13 maja 1985 roku znak: (...), że skoro małżonek powódki J. M. (2) nie będący właścicielem działki nr (...) posiadał legitymację czynną do skutecznego złożenia skargi inicjującej postępowanie administracyjne w związku z planowaną trasą przebiegu przedmiotowych urządzeń przez działką (...) i cofnięcia tejże skargi, a więc podejmowania czynności przysługujących stronie postępowania, to musiał posiadać w dacie prowadzenia tego postępowania pełnomocnictwo do reprezentowania małżonki (niniejszej powódki) - co skutkowało przyjęciem przez Sąd, że pozwany nie wykazał aby w dacie prowadzonego postępowania administracyjnego J. M. (2) dysponował pełnomocnictwem małżonki do dysponowania jej majątkiem odrębnym;

c) pominięcie faktów płynących z dowodów z dokumentów złożonych w przedmiotowej sprawie oraz z zeznań świadków A. S. i G. J. w zakresie, w jakim złożyli zeznania na istotną okoliczność przejęcia przez poprzednika prawnego pozwanego spornych urządzeń elektroenergetycznych dopiero na etapie eksploatacji po ich wybudowaniu przez odrębny podmiot, braku udziału poprzednika prawnego pozwanego w procesie inwestycyjnym, a tym samym w pozyskiwaniu dokumentacji uprawniającej do budowy urządzeń, zupełnego braku wpływu pozwanego na przebieg prowadzonej procedury administracyjnej obejmującej m. in. pozyskanie prawa do terenu objętego inwestycją – co skutkowało przypisaniem poprzednikowi prawnemu pozwanego złej wiary;

d) pominięcie faktu, że skoro poprzednik prawny pozwanego nie występował w charakterze inwestora budowy przedmiotowych urządzeń, to nie na nim ciążył obowiązek zgromadzenia dokumentacji dającej podstawę do korzystania z działek objętych inwestycją;

2) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia w sposób nieodpowiadający wymogom naprowadzonej regulacji, polegające na nie odniesieniu się przez Sąd do szeroko podnoszonej przez pozwanego argumentacji (wspartej stanowiskiem judykatury) związanej istnieniem dobrej wiary po stronie poprzednika prawnego pozwanego w momencie objęcia przedmiotowej nieruchomości w posiadanie wyprowadzonej z faktu, że poprzednik prawny pozwanego nie brał udziału w inwestycji a urządzenia przejął dopiero na etapie ich eksploatacji, jak również

nie wskazanie przyczyn, dla których w/w zarzut nie znalazł uznania Sądu, co uniemożliwia kontrolę instancyjną orzeczenia w tym zakresie;

3) naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 7 k.c. w zw. z art. 292 k.c. i art. 172 k.c. polegające na przyjęciu, że poprzednik prawny pozwanego, obejmując nieruchomości powódki w posiadanie w zakresie opowiadającym treści służebności w odniesieniu do posadowionych na przedmiotowej nieruchomości urządzeń elektroenergetycznych działał w złej wierze;

4) naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 7 k.c. w zw. z art. 292 k.c. i art. 172 k.c. polegające na przyjęciu, że w przedmiotowej sprawie nie upłynął jeszcze termin wymagany do stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu;

5) naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 7 k.c. w zw. z art. 292 k.c. w zw. z art. 172 k.c. i art. 176 k.c. oraz art. 305¹ k.c. i art. 305³ k.c., art. 305⁴ k.c. polegające na przyjęciu, że w przedmiotowej sprawie nie doszło do zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, podczas gdy wszystkie przesłanki, od których ustawodawca uzależnia nabycie służebności przesyłu w drodze zasiedzenia zostały spełnione;

6) naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 7 k.c. w zw. z art. 6 k.c. oraz w zw. art. 234 k.p.c. polegające na uznaniu, że to na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia dobrej wiary w posiadaniu służebności przez pozwanego a w konsekwencji przyjęcie braku po stronie poprzednika prawnego dobrej wiary w dacie objęcia urządzeń w posiadanie w sytuacji, gdy to na stronie przeciwnej ciążył obowiązek obalenia domniemania dobrej wiary.

Mając na uwadze powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w tym postępowaniu z uwzględnieniem kosztów zastępstwa według norm prawem przepisanych.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Istotą sformułowanych w apelacji zarzutów zarówno obejmujących naruszenie prawa procesowego, jak również prawa materialnego, jest kwestionowanie dokonanej przez Sąd pierwszej instancji oceny podniesionego przez pozwanego zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, mającego w założeniu pozwanego niweczyć uprawnienie powódki do domagania się usunięcia urządzeń przesyłowych i żądania wynagrodzenia za korzystanie w tym zakresie ze stanowiącej jej własność nieruchomości. Zarzuty te w ocenie Sądu Okręgowego należy jednak uznać za chybione, bowiem wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Rejonowy z poszanowaniem reguł określonych w art. 233 § 1 k.p.c. ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, na jego podstawie dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, wyprowadził z nich trafne wnioski, a następnie w oparciu o nie poprawnie zastosował właściwe przepisy prawa materialnego. Wszystkie powyższe elementy dotyczące wskazania podstawy prawnej oraz wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku zostały szczegółowo omówione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, które w pełni odpowiada wymogom stawianym przez przepis art. 328 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy podziela zatem w całości ustalenia faktyczne i ocenę prawną dokonane przez Sąd pierwszej instancji.

Zgodzić należy się z Sądem Rejonowym, że nie doszło do skutecznego nabycia przez pozwanego z dniem 1 stycznia 2007 roku przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, polegającej na prawie korzystania z nieruchomości powódki w zakresie niezbędnym dla prawidłowego eksploataowania posadowionych tam urządzeń energetycznych. Podstawę prawną stwierdzenia, zarówno w formie deklaratoryjnego

orzeczenia, jak również jak również w postaci zarzutu zgłoszonego w innej sprawie, zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu stanowi art. 172 k.c. stosowany odpowiednio poprzez odesłanie zawarte w art. 292 zdanie drugie k.c. Odpowiednie stosowanie oznacza konieczność spełnienia przez posiadacza służebności przesłanek określonych w art. 172 k.c., ale z odpowiednią modyfikacją uwzględniającą specyfikę posiadania służebności i przesłanki nabycia służebności gruntowej określone w art. 292 zdanie pierwsze k.c. obejmujące korzystanie z trwałego i widocznego urządzenia. Biorąc zatem pod uwagę że słup energetyczny został posadowiony na nieruchomości stanowiącej obecnie działkę powódki w bliżej niekreślonej dacie w 1986 roku i przyjmując w związku z tym początek biegu zasiedzenia na dzień 1 stycznia 1987 roku nabycie przez pozwanego służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu mogłoby nastąpić jedynie w sytuacji objęcia nieruchomości w posiadanie przez poprzednika prawnego w dobrej wierze, a więc po upływie dwudziestoletniego okresu wykonywania posiadania służebności. Sąd Rejonowy trafnie jednak uznał, że nie ma podstaw, aby poprzednikowi prawnemu pozwanego przypisać przymiot dobrej wiary w chwili obejmowania tej nieruchomości w posiadanie w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu. Pojęciem dobrej wiary obejmuje się bowiem mylnie, ale usprawiedliwione w danych okolicznościach przekonanie posiadacza, że przysługuje mu takie prawo do władania rzeczą, jakie faktycznie wykonuje. Posiadaczem w złej wierze pozostaje zatem ten, kto wie albo wiedzieć powinien, że dane prawo mu nie przysługuje. Przepis art. 7 k.c. statuuje przy tym wprowadzie domniemanie dobrej wiary, jednak jest to domniemanie wzruszalne i może być obalone nie tylko w następstwie inicjatywy dowodowej podmiotu mającego w tym interes, ale też przez same okoliczności faktyczne, wskazujące na istnienie złej wiary posiadacza. Fakty domniemane powinny podlegać ocenie w kontekście wszystkich dowodów zebranych w sprawie, niezależnie od tego, która ze stron domagała się przeprowadzenia dowodu (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2014 r., II CSK 472/13, LEX nr 1476956). W orzecznictwie przyjmuje się, że domniemanie dobrej wiary posiadacza (art. 7 k.c.) może wzruszyć dowód, iż posiadacz w chwili rozpoczęcia posiadania w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o tym, że narusza swym zachowaniem prawo innej osoby. Takim dowodem może być stwierdzenie braku własnego tytułu posiadacza uprawniającego do wejścia na cudzy grunt czy korzystania z niego w określonym zakresie. Przedsiębiorstwo energetyczne, które nie legitymuje się uprawnieniem do ingerowania w sferę cudzej własności dla bieżącego utrzymania i korzystania z urządzeń przesyłowych, korzysta z tej nieruchomości w złej wierze (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 listopada 2008 r., II CSK 344/08; LEX nr 1360208; z dnia 25 listopada 2008 r., II CSK 346/08, LEX nr 484714; z dnia 3 kwietnia 2009 r., II CSK 471/08, LEX nr 607255; z dnia 6 maja 2009 r., II CSK 594/08, LEX nr 510969 z dnia 6 października 2010 r., II CSK 156/10, LEX nr 970068; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014 r., II CSK 659/13, LEX nr 1540483; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2014 r., II CSK 472/13, LEX nr 1476956). Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe pozwalało Sądowi Rejonowemu przyjąć, że poprzednik prawny pozwanego nie legitymował się jakimkolwiek uprawnieniem do ingerowania w prawo własności właściciela nieruchomości stanowiącej działkę o numerze (...), które mogłoby uzasadniać jego dobrą wiarę. Takiej podstawy nie stanowiła decyzja wydana przez Wojewódzkie Biuro (...) w T. w dniu 3 lutego 1981 roku w sprawie (...) w przedmiocie zatwierdzenia dla Przedsiębiorstwa (...) w R. planu realizacyjnego na terenach położonych w S. N.. Przede wszystkim, wbrew forsowanemu przez pozwanego pogładowi, wybudowanie na cudzej nieruchomości urządzeń przesyłowych przez korzystające z nich przedsiębiorstwo po uzyskaniu decyzji wydawanych w procesie budowlanym nie rozstrzyga o możliwości zakwalifikowania posiadania nieruchomości, na której te urządzenia zostały posadowione, jako wykonywanego w dobrej wierze. Posiadacz, który wie, że dysponuje decyzją wydaną w procesie budowlanym, która nie może stworzyć tytułu do cudzej nieruchomości w postaci służebności o treści służebności przesyłu, nie może być uznany za posiadacza służebności w dobrej wierze, a więc takiego, który w sposób usprawiedliwiony, choć błędny, jest przekonany, że jego posiadanie służebności jest legalne. O takim zakwalifikowaniu posiadania służebności mogłyby świadczyć inne okoliczności ustalone w konkretnej sprawie, ale nie samo to, że posiadacz służebności uzyskał decyzję o pozwoleniu na budowę i na jej podstawie wznosił urządzenia, których legalnemu utrzymywaniu na gruncie ma służyć zasiadywana służebność (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 76/15, OSNC 2016/12/138). Pozwany poszukując uzasadnienia dla tego rodzaju okoliczności nadmiernie eksponuje fakt, że jego poprzednik prawny nie brał udziału w procesie inwestycyjnym, nie miał wpływu na pozyskiwanie dokumentacji uprawniającej do budowy urządzeń i prawa do terenu objętego inwestycją. Zakończenie procesu inwestycyjnego przez odrębny podmiot i przekazanie związanej z nim dokumentacji poprzednikowi prawnemu pozwanego, nie

zwalniało go od obowiązku przeprowadzenia weryfikacji własnych uprawnień do korzystania w określonym zakresie z nieruchomości, na której posadowione są urządzenia przesyłowe. Poprzednik prawny pozwanego powinien był zdawać sobie sprawę, że tytułu takiego nie stwarzała decyzja wydana przez Wojewódzkie Biuro (...) w T. w dniu 3 lutego 1981 roku w sprawie (...) w przedmiocie zatwierdzenia dla Przedsiębiorstwa (...) w R. planu realizacyjnego na terenach położonych w S. N., a zatem w związku z tym zachowując wymaganą w tym zakresie staranność powinien był zwrócić się do Przedsiębiorstwa (...) w R. o przekazanie mu dokumentów potwierdzających tytuł uprawniający do korzystania z nieruchomości, stanowiącej działkę o numerze (...) w zakresie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Zaniechanie przedsięwzięcia tego rodzaju działań przez poprzednika prawnego pozwanego znamionowało brak należytej staranności, a więc niedbalstwo, wyłączające również jego dobrą wiarę.

Sąd Okręgowy nie podziela również zarzutu apelacji, wytykającego Sądowi pierwszej instancji dokonanie wadliwej oceny dokumentu w postaci decyzji Urzędu Wojewódzkiego w T. z dnia 13 maja 1985 roku w sprawie (...). Pozwany upatrując w okolicznościach wydania tej decyzji uzasadnienia dla przyjęcia dobrej wiary jego poprzednika prawnego w chwili wejścia w posiadanie gruntowej, nie dostrzegł bowiem, że wskazana decyzja została wydana w stosunku do J. M. (2) w związku ze skargami składanymi przez niego w jego własnym imieniu, nie zaś w imieniu powódki lub jakiegokolwiek innej osoby. Świadczy o tym wyraźnie treść dołączonych do pozwu skarg datowanych na dzień 28 lutego 1985 roku. Istotne jest przy tym to, że w chwili składania tych skarg i wydania przez Urząd Wojewódzki w T. z dnia 13 maja 1985 roku w sprawie (...), której walor dowodowy jest zdecydowanie przeceniany przez pozwanego, właścicielem nieruchomości, na której miały zostać posadowione urządzenia infrastruktury przesyłowej był J. Ł.. Dopiero na skutek spadkobrania po J. Ł., zmarłym w dniu 21 marca 1988 roku, powódka T. M. (1) nabyła udział we współwłasności tej nieruchomości, a następnie stała się wyłącznym jej właścicielem na podstawie umowy przekazania gospodarstwa rolnego zawartej w dniu 3 stycznia 1991 roku. Nie zostało wykazane przez pozwanego, aby J. M. (2) występując w tym postępowaniu administracyjnym działał w imieniu J. Ł., zupełnie bezprzedmiotowe są natomiast prowadzone przez pozwanego dywagacje na temat wyrażenia przez J. M. (2), jako osoby umocowanej w imieniu T. M. (1), domniemanej zgody na posadowienie urządzenia infrastruktury przesyłowej. Nawet gdyby J. M. (2) wyraził taką zgodę w imieniu własnym lub swojej żony to nie zostało wykazane, aby osoby te miały jakiegokolwiek prawo do dysponowania nieruchomością stanowiącą działkę o numerze (...) i zgoda taka nie mogła odnieść skutku wobec jej właściciela J. Ł.. Poprzednik prawny pozwanego nie mógł zatem pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu, że dysponuje tytułem prawnym do posiadania nieruchomości stanowiącej własność J. Ł. w zakresie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Wykonywane przez pozwanego w złej wierze posiadania służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej aktualnie własność powódki nie mogło zatem doprowadzić do nabycia takiej służebności w drodze zasiedzenia. Termin zasiedzenia mógł zakończyć swój bieg dopiero z dniem 1 stycznia 2017 roku, a wytoczenie powództwa w niniejszej sprawie przerwało ten bieg. Pozwany nie przedstawił zatem skutecznego wobec powódki prawa do władania jej nieruchomością w zakresie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu i z tego względu powództwo negatoryjne i żądanie zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości bez tytułu prawnego zasługiwało na uwzględnienie.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie przepisu art. 98 § 1 i 2 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., zasądzając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 900 zł, stanowiącą wynagrodzenie pełnomocnika powódki radcy prawnego (§ 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych - Dz. U. 2016 poz. 1804).

SSO Bartosz Pniewski SSO Hubert Wicik SSO Barbara Dziewięcka

ZARZĄDZENIE

(...)